

NÁŠ ROZHOVOR S PANÍ SLÁVKOU ŠTUSÁKOVOU

Návštěvníci i zaměstnanci Krajské knihovny v Pardubicích si již dávno zvykli na výstavy v prostorách malé knihovní galerie. Jedná se o klenutou (vlastně jenom rozšířenou) chodbu v historicky cenném domě č. p. 77 na Pernštýnském náměstí. Osvětlení, důstojné prostředí, to vše na návštěvníka zapůsobí... a navíc obrazy, fotografie i obrázky malované dětmi..

Výstava paní **Slávky Štusákové** na přelomu září – října 2010 byla výjimkou. Koláže! Ty jsme viděli v naší knihovně poprvé.

„Tak si všechno pěkně v klidu najednou prohlédnu,“ řekla jsem si. Omyl! Barevné kompozice jsou příjemné, básník by řekl, že lahodí oku, ale víc na první pohled nedokážu zaznamenat. Vracím se znovu a znovu, obrázek po obrázku, nejvíce dva, tři najednou... Pozoruji, všímám si, obdivuji. Každý den objevuji něco nového – vtip, pohazení po duši, nový detail nutící k přemýšlení...

Ne, koláž není jenom lepení, jak by se někdo domníval. Není pouhým vyjádřením zručnosti a trpělivosti. Samozřejmě, bez trpělivosti a zručnosti se nezrodí žádné dílo, ale zde je na prvním místě nápad, fantazie, schopnost zamyslet se a prožít... A protože jsem člověk nesmírně zvědavý a domnívám se, že nejsem sama, využívám ochoty paní Štusákové a posílám jí pár zvědavých otázek, které zároveň s odpověďmi otiskujeme.

Při pohledu na Vaše koláže se přímo vnucuje otázka: Máte výtvarné vzdělání, popř. chodila jste v dětství do výtvarného kroužku, lidové školy umění... na jiná školení?

Ne, žádné výtvarné vzdělání nemám.

Moje amatérská činnost začala až v důchodu. Nejprve to byly tužkou kreslené, později barevné miniatury, mandaly a automatická kresba.

Co vás přivedlo právě ke kolážím (kde a kdy byl prvopočátek – vzor, náhoda)?

S koláží jsem se setkala asi v roce 2001.

Uviděla jsem kreslený portrét ženy s nalepenými rudými rty. Zajímalo mě, proč autorka ta rudá ústa nalepila, co to udělalo s výrazem portréту.

Odpověď jsem začala hledat v dostupné literatuře o této technice. Zaujala mě a nadchla. A tak jsem začala s prvními vlastními pokusy.

Jak tvoříte (rozhodnutí, že právě dnes „něco udělám“ nebo musí přijít inspirace v podobě obrázku, fotografie, pěkného zážitku...)?

Já koláže netvořím, já si jen hraju s papírem a nůžkami a přemýšlím u toho.

Mám dva druhy koláží. Víc je těch, kde je primární myšlenka.

Například RADOST, UTRPENÍ, MEDITACE, HUDBA... Přemýšlím, jak tuto myšlenku vyjádřit. Pak hledám ve starých časopisech a kalendářích odpovídající obrázky a vystřihnu je. Vyberu ty, které k sobě ladí nejen obsahem, ale i barvou.

A začne hra skládání.

Druhý typ mých koláží vzniká trochu jinak. Při prohlížení časopisů nebo kalendářů mě zaujme nějaký obrázek, nutí mě myslet na něj, vracet se k němu, protože mně něco říká... a když pochopím, co mně říká, snažím se to co nejjednodušeji vyjádřit pomocí dalšího nebo dalších obrázků. Pak opět začne hra skládání. Nalepit výsledek je už jen otázka času.

Při pohledu na některé z Vašich koláží mi schází už jenom hudební doprovod... Když tvoříte, posloucháte hudbu? (Jakou?)

Při vymýšlení námětu a možnosti jeho vyjádření jsem ráda sama a v tichu, ať doma, nebo v přírodě.

Při hledání obrázků, při stříhání a lepení mám ráda relaxační hudbu. Třeba R. Pachmana nebo Enyu, ale neruší mě žádá příjemná hudba.

Čerpáte inspiraci z výtvarného umění? Máte oblíbené malíře, sochaře, architektonická díla, období?

Jsem pocitový člověk. V různých životních obdobích i při různých situacích upřednostňuji jiná díla a jiné umělce. Vždy ale obdivuji dokonalost. Mám ráda impresionisty a taky Toyen.

Viděla jsem několik Vašich koláží z cyklu stromy – domnívám se, že máte ráda přírodu... prozradíte nám oblíbené květiny, stromy, krajinu?

Mám ráda přírodu a intenzivně ji vnímám.

V každé krajině i v každé roční době je plno stromů a květů, které mě uvádějí v úžas.

Neumím dát přednost jednomu. Ale můj byt mám moc ráda vyzdobený květem lilie nebo

kosatce.

Na výstavě bylo možné představit jenom zlomek Vaší tvorby. Máte některá témata, ke kterým se neustále vracíte?

Téměř celý život jsem pracovala jako porodní asistentka... a to se, myslím, v mých kolážích odráží. Žena, její poslání, pocity, problémy a vztahy jsou spolu s oslavou přírody náměty mých koláží.

Kolážím se věnujete již řadu let. Když si prohlížíte ty starší, zvolila byste stejnou kombinaci barev, obrázků nebo byste se dnes pokusila o trochu jiné vyznění?

Mezi prvními a posledními kolážemi je viditelný rozdíl. Určitý posun. Zpočátku jsem kladla důraz na estetiku, kombinaci barev. Teď dávám přednost výrazu a pocitu. Když se dívám na některou starší koláž, přesně se mi vybaví okolnosti vzniku. Každá pro mě něco vyjadřuje, je moje osobní zpověď. Proto bych nechtěla a ani neuměla ji udělat jinak.

Kdyby za Vámi přišel někdo s prosbou, žer mu Vaše koláže učarovaly a že by se chtěl o něco podobného pokusit, co byste mu poradila?

Koláže může dělat každý, ale jen ten, ke komu obrázky „mluví“, najde v nich naplnění a radost. Stačí si to vyzkoušet.

Vystříhnout několik zajímavých obrázků – spíš víc, než míň – a pohrát si s jejich kombinací. Vybrat ty nejvhodnější a vytvořit z nich jednu koláž.

Potom vám obrázky řeknou víc, než bych dokázala já.

Jsme knihovnický časopis, a tak mi dovolu poslední otázku z našeho oboru – máte svého oblíbeného autora, knihu? Jakými slovy byste ji čtenářům doporučila?

Nezkusila jste vytvořit návrh na obálku knihy pomocí koláže?

Během svého života jsem si o mnoha knížkách říkala, že právě ta je moje nejoblíbenější a vracela jsem se k ní. Ale jak plynul čas, přicházely další knihy a další autoři; B. Mac Donaldová, M. Waltari, V. Neff, F. Langer...

Knihy nejenom ráda čtu, také si je ráda prohlížím a čtu první větu.

Knížní obal je často velmi zajímavý a vypovídající. Nikdy mě nenapadlo vytvořit svojí koláží obal zajímavé knihy. Inspirovala jste mě, děkuji Vám zato. Určitě to někdy – pro sebe – zkusím.

A my děkujeme za rozhovor a přejeme spoustu dalších nápadů, inspirací a krásných zážitků. Za redakci KAPKY se ptala Karla Jará